

Tiltaksplan for villrein i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei – Følgeskriv faggruppe landbruk

Faggruppa har gjennom vår og høst arbeidet seg gjennom flere innspill og forslag til tiltak og har utarbeidet ei liste med 11 anbefalte tiltak. Tiltakene er presentert i prioritert rekkefølge i hver sin kategori med kunnskapstiltak/forskning plassert øverst, fulgt av kartleggingstiltak og til slutt øvrige tiltak. Mange av tiltakene kan gjennomføres samtidig.

Faggruppa har i tillegg til å bruke egen kompetanse også innhentet ekstern kompetanse. Eksempelvis har faggruppa fått faginnlegg fra Bjørnar Ytrehus fra Veterinærinstituttet om temaet smittespredning sau-villrein, og fra Yngve Rekdal i NIBIO om beiteressursen i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei.

Det ble tidlig klart for faggruppa, gjennom dialog med forskningseksperter, og innspill fra aktører med erfaringsbasert kunnskap (beitebrukere, jegere m.fl.), at det er mangler i kunnskapsgrunnlaget. Faggruppa har derfor konkludert med at det er behov for mer kunnskap, både på beiteressursen og på interaksjoner mellom sau og villrein, jf. tiltak 1 og 2. Smitteoverføring fra sau til villrein er også et område hvor faggruppa har spilt inn at det trengs mer kunnskap, jf. tiltak 3.

I arbeidsbeskrivelsen til faggruppa pekes det på en del temaer/tiltak som faggruppa mener er naturlig at svares ut når et bedre kunnskapsgrunnlag foreligger. Eksempelvis forslaget om å gjøre endringer i hvilke regioner som skal få benytte villreinområdene til beite. I tillegg kan det nevnes at tiltak relatert til CWD har faggruppa ansett til å ligge utenfor vårt mandat.

Det har vært uenighet om hvorvidt gruppa skulle inkludere tiltak med usikker effekt i tiltakslista (eksempelvis beitefrie soner, et tiltak som også er spilt inn gjennom innspillsløsningen). Faggruppa endte opp med en anbefaling om at det trengs mer forskning/kunnskap før disse kan drøftes grundigere og eventuelt utprøves.

Et flertall av faggruppen ønsket å ha med en formulering i dette følgeskrivet om at det ikke finnes noen entydig forskning eller faglig dokumentasjon som har påvist negative konsekvenser for villreinen som følge av sauens tilstedeværelse i fjellet. Mindretallet støtter ikke en slik formulering.

I det lange løp vil det være i både villreinen og beitenæringas interesse å ha et godt faggrunnlag som basis for eventuelle inngripende tiltak. Som det også påpekes i tiltakslista er det stadig ny teknologi under utvikling som på relativt kort sikt vil bidra med funksjonelle løsninger innen eksempelvis tematikken beitefrie soner, sank mm.

I løpet av prosjektperioden har det kommet innspill både gjennom digital innspillsløsning, men også direkte til gruppelemmer. I tillegg har gruppa fått oversendt landbruksrelevante tiltak fra andre faggrupper. Alle tiltak og innspill er behandlet og diskutert i faggruppen.

En del av innspillene, særlig fra innspillsløsningen, har gått på at antall sau i deler av villreinområdene er for høyt. Faggruppa er ikke kjent med forskning som gir grunnlag for å konkludere med at beitetrykket er for høyt eller lavt.

Når en ser på antall dyr registrert gjennom ordningen Organisert beitebruk, viser trenden fra 1981 og frem til 2022 en svak nedgang i antall sau på alt av utmarksbeite i Rogaland og Agder. Dette kan gi en indikasjon, men i denne oversikten mangler data fra besetninger utenom organisert beitebruk. Enkelte av beiteområdene som ligger sentralt i villreinområdene i Setesdal Ryfylke benyttes i mindre grad enn tidligere og hvor det nå kun forekommer streifbeiting av sauer som trekker langt. Det bør

jobbes videre med å få frem gode historiske og oppdaterte tall for antall sau på beite i villreinområdene.

For å få oversikt over antall saltsteinplasser har faggruppa fått på plass en digital kartløsning i Temakart Rogaland. Her kan beitelag innenfor villreinområdene registrere aktive saltsteinplasser. Denne kunnskapen vil være viktig for å kunne estimere kostnader knytta til tiltak rundt saltsteinplassene, men også med tanke på eventuelle forebyggende tiltak.

Sau og villrein har i lange tider brukt heiene sammen og vil med klok forvaltning og riktig bruk av verktøyene en har til rådighet også kunne gjøre dette fremover.

Faggruppe landbruk har bestått av følgende syv personer: Jostein Seldal, Jæren Smalalag, Kåre Blålid, Aust-Agder Sau og Geit, Jørn Trygve Haug, Verneområdestyret Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, Gunn Kristin Osaland, Mattilsynet, Cathrine Stabel Eltervåg, Statsforvalteren i Rogaland, Hanne Elin Herrebrøden, Statsforvalteren i Rogaland og Reidar Tveiten, Statsforvalteren i Agder.